

Latvijas Nacionālā vēstures muzeja ziņnesis

2014 JŪLIJS

26. jūlijā notiks ikgadējie Āraišu svētki

Āraišu svētki - jauna tradīcija Āraišu arheoloģiskajā muzejparkā tika aizsākta pirms sešiem gadiem. Par 2014. gada svētku tēmu izvēlēta „Podi un medus no senatnes līdz mūsdienām”. Seno Āraišu ezerpils iedzīvotāju ikdienā

gan podiem, gan meža dravniecībai bijusi nozīmīga loma, par to liecina ievērojamais ar to saistītais atradumu klāsts arheoloģiskajos izrakumos. Svētku sākums plkst. 11.00.
Attēlā: māla podu apdedzināšana Āraišos. Fotogrāfs Roberts Kaniņš, LNVM.

LATVIJAS NACIONĀLAIS VĒSTURES MUZEJS (LNVM),
Latvijas Nacionālā vēstures muzeja pamatekspozīcija un izstāžu zāles
Brīvības bulvāris 32, Rīga,
LV - 1050 Tālr. 67221357
e-pasts:
info@history-museum.lv

LNVM nodaļa „DAUDERI”,
Sarkandaugavas iela 30,
Rīga LV-1005
Tālrunis: 67391780
E-pasts:
anna.zeibarte@history-museum.lv

LNVM nodaļa ĀRAIŠU
ARHEOLOĢISKAIS MUZEJPARKS
Āraiši, Amatas novads LV 4140;
Tālrunis: (+371) 64107080
E-pasts: araisi@history-museum.lv,
agnese.ramate@history-museum.lv
Darba laiks: no aprīļa līdz oktobrim –
katru dienu no 9:00 līdz 19:00;
no novembra līdz martam – pirmdien,
otrdien slēgts, no trešdienas līdz
svētdienai no 9:00 līdz 16:00.

www.lnvm.lv

Izstādes

vieta: LATVIJAS NACIONĀLAIS VĒSTURES MUZEJS, pamatekspozīcija un izstāžu zāles Rīgā, Brīvības bulvārī 32

laiks: 2014. gada 15. maijs – 1. novembris

- izstāde „Dzintars – Baltijas jūras dārgakmens”.

Muzeja pamatekspozīcija līdz tās iekārtošanai jaunajās telpās apmeklētājiem vēl slēgta.

vieta: LNVM nodaļa „DAUDERI”

pastāvīgās izstādes

- „Divas dienas Kārļa Ulmaņa dzīvē”, „Gaida Graudiņa kolekcija”, „Dauderu” vēsture”.

LNVM izstādes ārpus muzeja

Izstāde „Latvija NATO un ES – 10 gadi”

vieta: Latvijas Republikas Saeimas bibliotēka |

laiks: līdz novembrim.

Izstāde „Nauda Latvijā: no dzintara līdz eiro”

vieta: Atēnu Numismātikas muzejs | laiks: līdz 9. novembrim.

Attēlā: Atēnu Numismātikas muzejs.

LNVM PRIEKŠMETU DEPONĒJUMI

Līdz 2014. gada beigām Morāvijas muzejā Brno skatāma starptautiska izstāde „Noslēpumainā baltu pasaule”. Tā veidota no Čehijas muzejos esošajām kolekcijām, kā arī deponējumiem no Polijas, Lietuvas, Latvijas u. c. Latvijas Nacionālais vēstures muzejs izstādē piedalās ar plašu arheoloģisko senlietu klāstu no akmens laikmeta līdz viduslaikiem. www.mzm.cz/en/

LNVM krājuma materiāli eksponēti arī Paula Stradiņa Medicīnas vēstures muzeja izstādē „Dzintars: mīti un zinātne” Eiropas kultūras galvaspilsētas programmas muzeju projekta „Dzintara ceļš Rīgā” ietvaros. www.mvm.lv

Pasākumi

ĀRAIŠU ARHEOLOĢISKAJĀ MUZEJPARKĀ 2014. GADA VASARĀ

JŪLIJĀ

6. jūlijā plkst. 11.00 Folkloras kopa „Pērlis”.
Aktivitātes atbalsta Valsts Kultūrkapitāla
fonds.

13. jūlijā plkst. 11.00 Ādas priekšmetu
darināšanas radošā darbnīca

20. jūlijā plkst. 11.00 Koka priekšmetu
darināšanas radošā darbnīca

26. jūlijā no plkst. 11.00 ĀRAIŠU SVĒTKI

AUGUSTĀ

3. augustā plkst. 11.00 Tāšu pīšanas radošā
darbnīca

3. augustā plkst. 11.00 Folkloras kopa „Dzieti”.
Atbalsta Valsts Kultūrkapitāla fonds.

10. augustā plkst. 11.00 Celaiņu darināšanas
radošā darbnīca.

17. augustā plkst. 11.00 Folkloras kopa „Dzieti”.
Atbalsta Valsts Kultūrkapitāla fonds.

24. augustā plkst. 11.00 Rotu izgatavošanas
radošā darbnīca.

31. augustā plkst. 11.00 Folkloras kopa „Savieši”.
Atbalsta Valsts Kultūrkapitāla fonds.

SEPTEMBRĪ

1. septembrī plkst. 14.00-17.00 Ģimenes diena
pirmklasnieku ģimenēm.

20. septembrī plkst. 14.00 Baltu vienības diena.
Foto: LNVM.

Pasākumi

vieta: Āraišu arheoloģiskais muzejparks

laiks: 26. jūlijā no plkst. 11.00

ĀRAIŠU SVĒTKU PROGRAMMA

Ezerpils

plkst. 11.00 – plkst. 14.00 uzstāsies folkloras kopa „Dzieti”

plkst. 15.00 – plkst. 16.00 uzstāsies Lodiņu ģimene

plkst. 16.00 – plkst. 17.00 uzstāsies koklētājs Andris Diržininkas

Pļava

plkst. 12.00 – plkst. 14.00 arheologu zinātniskie lasījumi

Pilsdrupas

plkst. 11.00 – plkst. 16.00 darbosies aktivitāšu centrs: vaska sveču liešana, arheologa darba izmēģināšana arheoloģiskajos izrakumos, spēles un rotaļas

Meitu sala

no plkst.16 putras vārīšana māla podā un maizes cepšana

No plkst. 12.00 muzejparka teritorijā - bitenieku rīku izgatavošana, māla podu izgatavošana, darbosies vēsturiskās kopas.

Visas dienas garumā tirdziņš, kā arī bitenieku rīku un māla podu izstāde.

Bezmaksas apmeklējums

Katra mēneša pēdējā sestdienā ieeja muzejā ir par brīvu. Ikmēneša bezmaksas apmeklējuma diena – 26. jūlijs.

LTF muzeju iekļauj LNVM sastāvā

Latvijas Tautas Frontes muzejs no 2015. gada 1. janvāra turpinās savu darbību kā Latvijas Nacionālā vēstures muzeja struktūrvienība. Arī turpmāk tas atradīsies savā vēsturiskajā mītnē Rīgā, Vecpilsētas ielā 13/15.

Muzejs glabā vēsturiskās liecības par lielāko Latvijas valstiskās neatkarības atjaunošanas perioda tautas kustību - Latvijas Tautas fronti. Tajā apskatāmie priekšmeti un dokumenti vēsta par latviešu tautas neatkarības centieniem 20.gadsimta nogalē.

Interesenti var iepazīties ar dokumentiem, fotogrāfijām, kinohronikām, kas ataino Atmodas laika vēsturiskos procesus, notikumus un to dalībniekus.

Ceļojošo izstādi par „Baltijas ceļu” atklās augustā

Izstāde „1989. gada Baltijas ceļš – akcija brīvības vārdā...” iecerēta, lai iepazīstinātu pēc iespējas plašāku sabiedrību ar šo vēsturisko notikumu. Izstādes materiālus gatavo visu trīs Baltijas valstu nacionālie arhīvi no saviem fondiem.

Tās reprezentatīvajā versijā vienkopus pirmo reizi tiks eksponētas foto, video, un citas akciju apliecināšanas dokumentārās liecības no Baltijas valstu nacionālajām vēstures atmiņas institūcijām. To plānots eksponēt 2015. gadā Latvijas prezidentūras EP laikā. Izstādes virtuālā versija pastāvīgi būs pieejama Latvijas Nacionālā arhīva portālā, tiks papildināta ar informāciju par jaunieguvumiem un ilgtermiņā funkcionēs kā publiska plaša dokumentārā mantojuma datu bāze.

LNVM pašlaik izstrādā izstādes adaptētu versiju izglītības iestādēm, pielāgojot izstādes materiālus un to apjomu mācību vajadzībām, tāpat gatavo arī semināru ciklu un metodisko materiālu skolotājiem. Projektu kopīgi īsteno Latvijas Nacionālais arhīvs un Latvijas Nacionālais vēstures muzejs. Tā izmaksas – 19 337 EUR – piešķirtas Baltijas ceļa 25. gadadienas svinību pasākumu plāna ietvaros.

Ceļojošo izstādi paredzēts atklāt 20. augustā LNVM ekspozīcijas un izstāžu zālēs Brīvības bulvārī 32. Tur tā būs skatāma līdz 12. septembrim. Izstādi eksponēs arī Latvijas novados.

Muzeja krājumu sāk pārvest uz Lāčplēša ielas telpām

18 šā uzņēmuma darbinieki 1. jūlijā noklausījās LNVM direktora vietnieces krājuma darbā Anitas Meinartes vadītu instruktažu, lai pārvešanas procesā pareizi apietos ar muzeja vērtībām. Daugavas gātē novietots arī masta pacelājs, ar kura palīdzību no LNVM telpām Rīgas pilī izceļ smagākos priekšmetus.

Attēlos: augšā – Arheoloģijas departamenta vadītājs Jānis Ciglis un pētnieks Vitolds Muižnieks; pa labi – Arheoloģijas departamenta vadītāja vietniece Zane Buža; lejā pa kreisi – muzeja etnogrāfiskās vērtības sapakotas finiera kastēs; lejā pa labi – Arheoloģijas departamenta galvenais glabātājs Ritvars Ritums. Fotogrāfe Irina Zeibārte, LNVM.

3. jūlijā sākusies LNVM lielā „gadsimta pārvākšanās” no Rīgas pils uz Lāčplēša ielu 106/108.

Iepirkuma – atklāta konkursa rezultātā tika noskaidrots izdevīgākais piedāvājums par saimnieciskā inventāra pārvešanu un 30. jūnijā noslēgts līgums ar SIA BCS, ar kuru pārrunātas arī sadarbības procesa detaļas un saskaņots pārvākšanās plāns.

Muzeja telpas Lāčplēša ielā jau pilnībā aprīkotas ar mēbelēm un plauktiem, kuros muzeja darbinieki atbilstoši plānojumam sāk izvietot pārvestos krājuma priekšmetus. Pārvākšanos plānots veikt līdz 31. oktobrim, vajadzības gadījumā līgumu ar pārvaldītāju par mēnesi varēs pagarināt. Rīgas pilī muzejs atrodas kopš 1920. gada.

Turpinās izstāde „Dzintars – Baltijas jūras dārgakmens”

Izstādi Latvijas Nacionālais vēstures muzejs, lielākais Latvijas teritorijā atrastā arheoloģiskā un etnogrāfiskā dzintara kolekciju glabātājs, veidojis sadarbībā ar nodibinājumu „Rīga 2014”. Tā atklāta šā gada 14. maijā un līdz 1. novembrim aplūkojama LNVM pagaidu mājvietā Brīvības bulvārī 32.

Izstādē atainota dzintara izplatība un tā atrašanas vietas Latvijas teritorijā, iezīmētas reģionālās „dzintara krustceles” un lielais Dzintara ceļš, aplūkoti dzintara apstrādes prasmju mantojums un pēctecība, dzintara nozīme latviešu folklorā.

Izstādes noskaņā noteicošā loma ir mākslinieka Ģirta Boronovska veidotajam Baltijas jūras dziļu atainojumam – videi, kurā veidojas dzintars, un cilvēkiem, kas dzintaru dažādi izmantojuši. Savukārt ar multimediju paplašinājumu starpniecību, ko izstrādājis interaktīvo tehnoloģiju un audio vizuālās prezentācijas, konferenču sistēmu uzņēmums „Reverie Trading Group”, apmeklētājiem ir iespēja pietuvinājumā izsekot gan Dzintara ceļa kartei, gan iejusties šī ceļa gājēja lomā. Palielinājumā virtuāli skatāmi arī atsevišķi izcilākie dzintara priekšmeti, lai interesentiem ļautu izbaudīt to estētisko skaistumu un faktūru. Izstādē eksponēts arī unikālais Kābeļu dzintara depoziāts, kura svars ir 25,68 kg. Šo 12.gs. neapstrādāto dzintaru, kas bijis ievietots auduma maisā un noglabāts kādas

celtnes pagrabā, atrada 1972. gadā Ikšķiles Kābeļu ciemā arheoloģisko izrakumu laikā. Tas joprojām ir lielākais neapstrādāta dzintara vienkopus atradums arheoloģiskajā pieminekļi visā Austrumeiropā.

Etnogrāfiskais dzintars atspoguļots tradicionālajās dzintara rotās – saktās, kniepķenos un krellēs. Dzintara rotas gan bija, gan joprojām ir savdabīga liecība par latviešu identitāti un gaumi. 20. gadsimta otrajā pusē dzintara rotas pārsvarā darināja Liepājā, vietā, kur ir gadsimtiem senas dzintara apstrādes tradīcijas. Rotu meistari šo prasmi pilnveidoja Tautas lietīšķās mākslas studijās. Izstādē atainoti arī mūsdienu izstrādājumi no dzintara.

Attēlā: izstādes reklāma uz Merķeļa ielas. Fotogrāfe Astrīda Burbicka, LNVM.

Dzintara izstādi apmeklējuši vairāk kā 4000 interesentu

Kopš maija vidus, kad LNVM jaunajā pagaidu mājvietā tika atklāta sadarbībā ar nodibinājumu „Rīga-2014” veidotā izstāde „Dzintars – Baltijas jūras dārgakmens”, to aplūkojuši pāri par 4000 apmeklētāju. Vismaz trešā daļa ir ārvalstu viesi no Igaunijas, Lietuvas, ASV, Austrālijas, Ķīnas, Polijas, Krievijas, Somijas, Zviedrijas, Norvēģijas, Spānijas, Itālijas, Nīderlandes, Francijas, Lielbritānijas, Īrijas. Par izstādi interesējušies gan jauni, gan vecāka gadagājuma ļaudis. Speciāli to apskatīt ieradusās skolēnu grupas savu skolotāju vadībā, kā arī senioru grupas.

Apmeklētāju pieplūdumu sekmējusi gan izstādes saturiskā un vizuālā pievilcība, ko, pateicoties „Rīga-2014” finansējumam, bija iespējams nodrošināt atbilstoši mūsdienu prasībām, gan muzeja pagaidu izstāžu telpu atrašanās kvartālā, kur ir dzīva gājēju un tūristu plūsma. Izstāde apskatāma līdz 1. novembrim. *Fotogrāfe Zane Lāce, LNVM.*

Latvijas restauratoru devums izstādē „Atdzimšana”

No 27. maija līdz 29. jūnijam LNVM ekspozīcijas un izstāžu telpās Rīgā, Brīvības bulvārī 32, bija apskatāma Latvijas restauratoru darbu izstāde „Atdzimšana” (kuratore Velga Opule). Ar šo izstādi, kas notika 10. Baltijas valstu restauratoru triennāles "Līdzsvaru meklējot: saglabāšana, izmantošana, restaurācija" ietvaros, nozares profesionāļi vēlējās pievērst uzmanību kultūrvēsturiskajām vērtībām, kuras ikdienas steigā netiek pamanītas, un parādīt, cik ilgstošs, skrupulozs un nozīmīgs ir restauratora darbs. *Fotogrāfs Roberts Kaniņš, LNVM.*

Grieķijas Numismātikas muzejā atklāta izstāde „Nauda Latvijā: no dzintara līdz euro”

27. jūnijā Latvijas vēstniecība Grieķijā sadarbībā ar Latvijas Nacionālo vēstures muzeju Grieķijas Numismātikas muzejā atklāja izstādi „Nauda Latvijā: no dzintara līdz euro”. Izstāde rīkota Rīgas - 2014. gada Eiropas kultūras galvaspilsētas programmas ietvaros. Uz izstādes atklāšanu bija ieradušies ārvalstu diplomāti, Grieķijas Arheoloģijas pārvaldes darbinieki, kultūras jomas un latviešu diasporas pārstāvji, kā arī citi interesenti.

Izstādē atspoguļota naudas vēsture Latvijā, ko ietekmējuši Austrumeiropas nozīmīgākie tirdzniecības ceļi, kā arī vācu, poļu, zviedru un krievu virsvara Latvijas teritorijā dažādos laikmetos. Tā piedāvā hronoloģisku pārskatu, sākot ar dzintaru kā maiņas līdzekli senvēstures periodā, romiešu monētām (1. – 4. gs.), sudrabu tā sauktajos bezmonētu periodos (5. – 8. gs. un 12. gs.), arābu dirhēmiem (9. – 11. gs.) un Rietumeiropas denāriem (10. – 12. gs.). Tam seko 13. – 16. gadsimta Livonijas konfederācijas vietējās naudas kaltuvēs kaltās monētas – ārtīgi, šiliņi, markas, vērdiņi u.c. Ir arī monētas, kas kaltas tā sauktajos poļu un zviedru laikos 16. – 17. gadsimtā, kā arī Kurzemes un Zemgales hercogistē vairāk nekā divus gadsimtus ilgā laikā izlaistā metālnauda.

Ekspozīcijā redzamas arī tā laika starptautiskās tirdzniecības monētas – sudraba dālderis un zelta dukāti. Uzskatāmi atainotas īpatnības naudas apgrozībā pēc visu Latvijas novadu pakāpeniskas iekļaušanas Krievijas impērijas sastāvā 18. gadsimtā. Izstādē var gūt priekšstatu arī par latviešu grafikas vecmeistara Riharda Zariņa (1869–1939) veikumu naudaszīmju sižetiskā risinājuma jomā gan cariskajā Krievijā, gan Latvijas Republikā.

Izstāde dod vispusēju ieskatu sarežģītajā 20. gadsimta Latvijas politiskajā un ekonomiskajā vēsturē, kas īpaši zīmīga ar nacionālās valūtas – lata – radīšanu, tās varmācīgu iznīdēšanu un veiksmīgu atjaunošanu pagājušā gadsimta pēdējā desmitgadē. Izstādes noslēgumā aplūkojamas atjaunotās Latvijas Bankas izcilās piemiņas un jubilejas monētas, kā arī pāreja uz Eiropas Savienības vienoto valūtu eiro.

Izstādes sagatavošanā piedalījās Latvijas Nacionālā vēstures muzeja direktors Dr.hist. Arnis Rādiņš, direktora vietniece krājuma darbā Anita Meinarte, izstādes kuratores Anda Ozoliņa un Kristīne Ducmane.

Grieķijas Numismātikas muzejs atrodas Atēnu centrā (adrese: 12 El. Venizelou (Panepistimiou) Ave.), bijušajā arheologa Heinriha Šlīmaņa savrupnamā, kas dēvēts arī par Ilionas pili. Tajā glabājas plaša antīko un mūsdienu monētu kolekcija. Muzeju ik dienu apmeklē ievērojams skaits vietējo iedzīvotāju un ārvalstu tūristu.

Izstāde „Nauda Latvijā: no dzintara līdz euro” būs apskatāma līdz 2014. gada 9. novembrim.

<http://www.nma.gr/>

Līdzdalība starptautiskā konferencē

No 12. līdz 15. jūnijam Nidā (Lietuva) notika starptautiska konference "Horizons' of archival archaeology", kurā ar referātu „Sventājas upes lejteces mikroreģions: starp arhivālo arheoloģiju un jauniem pētījumiem” piedalījās LNVM pētniece Ingrīda Līga Virse. Referāta līdzautori - Audronė Bliujienė (Klaipēdas Universitāte) un Donatas Butkus (Kretingas muzejs).

Konferenci rīkoja *North Eastern European Commission for Research of Archaeological Finds and Data in Archival Materials* (KAFU), Klaipēdas Universitātes Baltijas jūras reģiona vēstures un arheoloģijas institūts, Tomasa Manna muzejs un Tomasa Manna kultūras centrs.

Konferencē piedalījās arheologi no Lietuvas, Polijas, Vācijas, Krievijas un Latvijas. Tās galvenā tēma: arhīvu ziņu izmantošana un nozīme arheoloģisko pieminekļu un

kolekciju izpētē.

Attēlos: augšā – I.L.Virse uzstājas ar referātu; pa labi - konferences dalībnieki Nidas vēstures muzejā; pa kreisi – konferences dalībnieki pie Baltijas jūras. Foto no I.L.Virses privātā arhīva.

Atklāts projekts „Baltijas ceļa” stāsti”

Šogad apirt 25 gadi kopš akcijas „Baltijas ceļš”. Tās laikā vairāk nekā miljons cilvēku sādēvās rokās, veidojot 600 km garu cilvēku ķēdi caur trim Baltijas valstīm, vienojot Igauniju, Latviju un Lietuvu to neatkarības centienos. Nozīmīgākie dokumenti par Baltijas ceļa organizēšanu 2009. gadā tika iekļauti UNESCO programmas „Pasaules atmiņa” starptautiskajā reģistrā Latvijas, Lietuvas un Igaunijas kopīgi sagatavotajā nominācijā „Baltijas ceļš” – cilvēku ķēde trīs valstu vienotiem centieniem pēc brīvības”. „Baltijas ceļa” dokumentāro mantojumu veido vērtīgs dokumentu arhīvs, kas ir saistīts ar šo vēsturisko notikumu.

1. jūlijā Ventspilī notika „Baltijas ceļa” 25. gadadienai veltītā projekta „Baltijas ceļa” stāsti” konference un UNESCO Latvijas Nacionālās komisijas tīkla „Stāstu bibliotēkas” Vasaras skolas atklāšana. Ar prezentāciju „LNVM darbs ar „Baltijas ceļa” dokumentēto liecību popularizēšana” tajā uzstājās arī LNVM pārstāve Inguna Podžuka.

Visi šā projekta laikā savāktie stāsti tiks apkopoti „Baltijas ceļa” 25. gadadienai veltītā kolekcijā, kas tiks nodota glabāšanai LNVM kā nozīmīga nacionālā mantojuma daļa.

Āraišu arheoloģiskais muzejparks paplašinās informācijas klāstu

Āraišu arheoloģiskais muzejparks un tā darbinieces - studentes Baibas Rozes projekts ir guvis atbalstu A/S *Swedbank* un Rīgas Tehniskās universitātes (RTU) Attīstības fonda organizētajā studentu sociālo projektu konkursā "Open Mind". Tas ir sociālo ideju konkurss studentiem, kura mērķis ir rosināt jauniešus izmantot augstskolās gūtās zināšanas Latvijas sabiedrības kopīgo

vajadzību risināšanai - veicinot sabiedrības aktivitāti sociālās vides uzlabošanā un realizējot noderīgus projektus.

No visiem iesniegtajiem projektiem desmit tika izvirzīti gan sabiedrības vērtējumam interneta balsojumā, gan žūrijas vērtējumam. To skaitā arī Āraišu projekts "Open Mind 2014: Izzini, satausti, sajūti, izgaršo un sadzirdi Āraišus".

Projekta ietvaros Āraišu arheoloģiskajā muzejparkā taps Viduslaiku pils makets un stendi braila rakstā. Tiks īstenots arī īpašs piedāvājums neredzīgajiem un vājredzīgajiem, piedāvājot apgūt senās prasmes - graudu beršanu, celošanu, maizes cepšanu, māla skriemelišu gatavošanu, sviesta kulšanu, priekšmetu ekskursiju, iepazīšanos ar tradicionālajiem mūzikas instrumentiem, ārstniecības augiem utt., tādējādi radot iespēju iepazīt latviešu vēsturi un tradicionālo kultūru. Projekts tiks realizēts 2014. gada vasaras sezonas laikā.

Attēlā: Āraišu arheoloģiskā muzejparka vadītāja Agnese Ramata (otrā no kreisās) un muzejparka darbiniece Baiba Roze saņem apliecinājumu par uzvaru konkursā. Foto: LNVM.

Jāņu ielīgošana „Dauderos”

Piedaloties folkloras kopai „Zvīzna” un bērnu folkloras kopām „Krulla” un „Ciguzis”, 21. jūnijā Latvijas Nacionālā vēstures muzeja nodaļā „Dauderi” ielīgoja vasaras saulgriežus.

Organizatoru vidū bija arī TMC „Ritums” un RCB Sarkandaugavas filiālbibliotēka.

Fotogrāfe Anna Zeibārte, LNVM.

Arheoloģi Ievu Cimermani pieminot

2014. gada 12. jūnijā aizsaulē aizgājusi arheoloģe Ieva Cimermane – ilggadēja tagadējā Latvijas Nacionālā vēstures muzeja līdzstrādniece.

Dzimusi 1930. gada 10. jūnijā, Rīgā, arheologu Elvīras un Raula Šnores ģimenē. Arī viņas vecāki savulaik strādājuši Valsts Vēsturiskajā muzejā: Elvīra Šnore no 1930. līdz 1946.g., tēvs Rauls Šnore no 1930. līdz 1934.g. Ieva Cimermane LNVN nostrādāja lielāko sava darba mūža daļu – 34 gadus (no 1958.g. marta līdz 1992.g. februārim). Sākotnēji viņa strādāja Latvijas PSR vēstures muzeja Arheoloģijas nodaļā par zinātnisko darbinieci (no 1958.g. līdz 1965.g.). Savās atmiņās arheoloģe uzsver: „Arheoloģijas nodaļu biju iepazinusi jau rakstot universitātes diplomdarbu. Tur arī bija mana pirmā darba vieta muzejā. Tur izgāju nodaļas vadītājas Lūcijas Vankinas,

kā arī vecākā kolēģa Vladislava Urtāna nopietno darba skolu. (..) Jau pašā mana darba sākumā izvirzījās doma par zinātnisko pētījumu jomu, kurā es varētu iesaistīties. Tā kā nodaļā bija uzkrājies plašs klāsts pilskalnu un apmetņu izrakumos iegūto māla trauku lausku, kuru sīkākai apstrādei neviens nebija pievērsies, šo darbu piedāvāja man. Piekritu. Tā arī man palika šī tēma par Latvijas dzelzs laikmeta keramikas materiālu sakārtošanu, sistematizēšanu un izpēti visos mana darba gados muzejā.”

No 1966. līdz 1988. g. I. Cimermane strādāja par muzeja galveno krājumu glabātāju (toreiz - galveno fondu glabātāju). Viņas pienākumos ietilpa atbildība par muzeja galveno pamatfondu grāmatu, tās sastādīšanu, dārgmetālu uzskaiti, atbildība par ekspozīcijā izvietotajiem materiāliem, to drošības nodrošināšana un regulāras pārbaudes. Bija arī atbildība par vēsturisko materiālu uzskaiti un glabāšanu nodaļās. Šajā laika posmā arheoloģe arī lasīja lekcijas Latvijas Valsts universitātes Vēstures un filozofijas fakultātes un Daugavpils Pedagoģiskā institūta studentiem.

Pieminot Ievu Cimermani, neliels ieskats viņas rakstītajās atmiņās par darbu muzejā.

„Muzejā bija ļoti rosīga sabiedriskā dzīve. Visi piedalījās muzeja kopīgos pasākumos – svētkos, ekskursijās, talkās u.c. Krievu biedru vairums runāja latviešu valodā, iekļāvās kolektīvā. Kad notika muzeja pasākumi, tajos piedalījās arī tehniskais personāls. Mūsu muzeja darbinieki diezgan bieži ballējās – svinēja darbinieku apaļās jubilejas, dažādus svētkus. Tā kā algas muzejos manā laikā nekad nebija lielas un arī veikali padomju laikos bija patukši, sarīkojumu svarīga sastāvdaļa bija kārtīga pašēšana. Muzeja virtuvē Marijas tantes (sētniece Marija Beļinska) vadībā tika šmorēti kāposti, sutināta Ilzītes (Ziņģītes) “pa blatu” sagādātā gaļas rulete, cepti pīrāgi. Tālāk, pēc oficiālās daļas, jubilaru apsveikšanas un, nereti arī pašdarbības priekšnesumiem, tika ēsts, dziedāts un arī dejots. Ja lielais kāpostu katls vakarā nebija izēsts, tad to pieveica nākošās dienas pusdienas laikā virtuvē. (..)

Padomju varas apstākļos mēs Latvijas PSR vēstures muzejā zināmā mērā jutāmies kā uz neatkarīgas

salas. Daudzas padomju varas negācijas muzejam it kā pagāja garām. Protams, ekspozīcijas bija jāveido uz vēsturiskā materiālisma pamatiem, vadoties pēc marksisma ļeņinisma klasiķu norādījumiem. Tas pats arī gatavojot publikācijas. Izmisīgi tika meklēti „klasiķu” darbu citāti, kas apliecināja rakstītāja „pareizo” nostāju. Bija materiālu kategorijas, kuru vākšana tika īpaši akcentēta. Tie bija padomju perioda materiāli, materiāli par šķiru cīņu dažādos vēstures periodos, ateisma vēsturi u.t.t. Taču ikdienas darbā mēs veicām latviešu tautas vēstures liecību vākšanas un saglabāšanas darbu pēc savas labākās muzejnieku apziņas. Ikdienā saskaroties ar vēstures avotiem, gribot negribot, veidojās latviešu tautas īstās vēstures izpratne. (..)

Pretēji daudzām iestādēm, kas padomju laikā dokumentācijā pārgāja uz krievu valodu, mūsu muzejā visa dokumentācija konsekventi bija latviešu valodā, sēdes un sapulces notika latviski (nezinu, kā bija ar partijas sapulcēm un dokumentāciju). Krievu biedri, kas strādāja muzejā, saprata latviešu valodu un vairāk vai mazāk labi arī runāja latviski.

Muzejā glabājās diezgan daudz materiālu no pirmās Latvijas brīvvalsts laikiem, kas padomju laikos šķita nevēlami. Muzeja darbinieki centās tos kā sava laika lieciniekus saglabāt no iznīcināšanas.

Metodes bija dažādas – izvietot „nevēlamos” materiālus neuzkrītošās vietās, neuzrādīt pilnīgus to aprakstus, utt. Atmiņā saglabājies kāds piemērs. Kad sāku strādāt par muzeja galveno fondu glabātāju, atradu kādā noliktavā saimnieciskā inventāra vidū materiālus par kādreizējo Latvijas Kara muzeju. Jautāju savai priekšgājējai Aina Bullītei (vēlākai Aina Bišerei), ko man ar šiem materiāliem darīt? Atbilde skanēja – vecais direktors (Arnolds Dukurs) teica, lai nobāž kaut kur, kur neduras acīs. „Nevēlamo” materiālu saglabāšanas rezultātā Atmodas laikā 1988.gadā bija iespējams izveidot izstādi par pirmo Latvijas brīvvalsti. (..) Lai iekļūtu muzejā, apmeklētāji stāvēja pat rindās. (..) Kā jau katrā darbavietā, droši vien arī muzejā bija ziņotāji, kas ziņoja par visu muzejā notiekošo attiecīgām iestādēm. Laiku pa laikam par vienu vai otru darbinieku kolēģu vidū tika izteiktas aizdomas, bet droša apstiprinājuma tām nebija. Domāju, ka šie ziņotāji nebija aprobežoti un ļauni, jo nekādas jūtamas sankcijas vismaz pirmā stāvā – Arheoloģijas nodaļā netika justas. Ja būtu citādi, iemeslu piešūt “buržuāzisko nacionālismu” būtu bijis diezgan. Izņēmums bija gadījumi, kad rīkojumi nāca no augstāk stāvošām instancēm. Tā bija ar V.Urtāna pārceļšanu uz Madonas muzeju, kā arī reakcija uz Jurgā Skulmes lietu, kad no muzeja bija jāaiziet Astrīdei Pekai. (..) muzejs padomju iekārtas laikos bija darbavietā ne vienam vien padomju varas represētajam.

Neviennozīmīga bija arī mana pieņemšana muzejā. Neskatoties uz to, ka mana biogrāfija nebija no spožajām – tēvs nesen bija atgriezies no soda nometnes, kur izcieta 10 gadu sodu pēc tai laikā parastā 58. panta, “par dzimtenes nodevību”, direktors Arnolds Dukurs mani darbā pieņēma. Ir teiciens, ka par īstu muzeja darbinieku var uzskatīt tikai tādu, kas vismaz 5 gadus ir nostrādājis muzejā. Šim teicienam ir pamats, jo muzeja specifika ir apgūstama tikai ilgstošā laikā. Tā saistīta gan ar vēsturisko materiālu komplektēšanu, gan ar zinātniski pētniecisko darbu, ekspozīciju veidošanu, gan ar praktiskām nodarbēm kolekcijas pārbaudot, kopjot, tīrot, vēdinot, utt. Ir darbinieki, kuri nostrādājuši dažus gadus, no muzeja aiziet, bet vairums nostrādā ilgu laiku, un šis darbs ir uz mūžu. Domāju, ka uz muzeju darbiniekiem nevar attiecināt uzskatu, ka laiku pa laikam darbs ir jāmaina, lai neiesūnotu. Muzejiem lielākā bēda ir zaudēt darbinieku, kurš ir iestrādājis, dziļi izzinājis kādu noteiktu muzeja kolekciju, var par to stāstīt, konsultēt interesentus, veidot ekspozīcijas. Jaunam darbiniekam šis darbs jāsāk no nulles.

Mana pārliecība ir, ka mans „dzimtais muzejs” vienmēr savus darbiniekus ir vērtējis pēc viņu padarītā darba, nevis pēc citiem kritērijiem.”

I.Cimermanes pēdējais lielākais veikums bija grāmata „Vīri un kuģi” - par Liepupes (Pernigeles) novada kuģiniekiem no 17. gs. līdz 20. gs. sākumam, 2008. gadā to izdeva „Latvijas Vēstnesis”.

Foto: *travelnews.lv*

Piedāvājumi

Ceļojošas izstādes skolām, bibliotēkām, sabiedriskām iestādēm

Latvijas Nacionālais vēstures muzejs skolām, bibliotēkām, sabiedriskām iestādēm piedāvā šādas ceļojošas izstādes:

1. „Latvija: Tauta. Zeme. Valsts”
2. „Latvija Brīvības cīņu laikā. 1918. – 1921.”
3. „Baltijas brīvības ceļš”
4. „Patiesība par Lielvārdes jostu?”
5. „Rīgas naudai - 800”
6. „Mēs, tauta”
7. „Valsts prezidenta institūcijai – 90”
8. „Kas pagātņi pētī, tas nākotņi svētī. Pieminēkļu valdei – 90”
9. „Ceļā uz Latvijas brīvību”

Ceļojošo izstāžu eksponēšana - EUR 4,27 dienā. Izstādi uzliek un noņem muzeja darbinieki. Transportēšana iespējama vieglajā auto.

Muzejpedagoģiskās programmas skolām 2013./2014. m.g.

LNVM muzejpedagoģiskās programmas muzeja ekspozīcijas un izstāžu zālēs Rīgā, Brīvības bulvārī 32 vai nodaļā „Dauderi”.

1. **„Kas ir muzejs?”** (muzejpedagoģiskajā programmā skolēni uzzinās par muzeja funkcijām un daudzveidīgo darbu, ko veic muzeja speciālisti) S/sk., P/sk.;
2. **„Mana mīļākā rotaļlieta”** (muzejpedagoģiskajā programmā skolēni uzzinās, ar kādām rotaļlietām bērni spēlējās pirms 10, 100 un 1000 gadiem) S/sk.;
3. **„Ceļojums laikā no ledus laikmeta līdz 19. gs.”** (muzejpedagoģiskajā programmā skolēni uzzinās par cilvēku dzīvi akmens, bronzas un dzelzs laikmetā un latviešu tradicionālo kultūru un dzīvesveidu 19. gs.) S/sk.;
4. **„Senā skola”** (muzejpedagoģiskajā programmā skolēni uzzinās, kā agrākos laikos mācījās zemnieku bērni 19. gs.) S/sk., P/sk.;
5. **„Latviešu gadskārtas”** (muzejpedagoģiskajā programmā skolēni paplašinās zināšanas par latviešu gadskārtas svētkiem, ticējumiem.) S/sk., P/sk.;
6. **„Mana Latvija”** (muzejpedagoģiskajā programmā skolēni uzzinās par LR dzimšanas dienu un Lāčplēša dienu) S/sk., P/sk.;
7. **„Viduslaiku bruņinieki”** (muzejpedagoģiskajā programmā skolēni uzzinās par Rīgas pils vēsturi, bruņinieku ieročiem, dzīvesveidu. Būs iespēja iejusties nelielā bruņinieku svētku ainā, izmantojot viduslaiku tērpu un apbruņojuma atdarinājumus) P/sk.;
8. **„Mode un uzvedības kultūra 17. – 20. gs.”** (muzejpedagoģiskā programma, darba lapas) P/sk., V/sk.;
9. **„Latvijas muižu dārzi un parki”** (muzejpedagoģiskajā programmā izmantotas unikālas 19. gs. beigu un 20. gs. sākuma fotogrāfijas un priekšmeti no LNVM krājuma) P/sk., V/sk.;
10. **„Heraldika un ģerboņu vēsture Latvijā”** (muzejpedagoģiskajā programmā skolēni uzzinās par heraldikas principiem, ģerboņu vēsturi Latvijā, Latvijas Republikas ģerboņa izveidi, darba lapas) P/sk., V/sk.;

11. „Latvijas Republika 1918. – 1940. g.” (tematiskā ekskursija ekspozīcijā un izstādē „Divas dienas Kārļa Ulmaņa dzīvē”, darba lapas) P/sk., V/sk.;
12. „Latvija Brīvības cīņu laikā” (lekcija, kurā, izmantojot LNVM krājuma fotogrāfijas, skolēni uzzinās par nozīmīgajiem 1918. – 1920. gada vēstures notikumiem) P/sk., V/sk.;
13. „Ražots Latvijā” (muzejpedagoģiskā programma par LR saimniecības, īpaši rūpniecības, attīstību) P/sk., V/sk.;
14. „Padomju cilvēka ikdienas dzīve. 20. gs. 40. - 80. gadi” (muzejpedagoģiskā programma, kurā izmantotas fotogrāfijas u. c. priekšmeti no LNVM krājuma) P/sk., V/sk.;
15. „Latvijas valstiskās neatkarības zaudēšana” (lekcija, kurā izmantotas fotogrāfijas u.c. vēstures avoti no LNVM krājuma, darba lapas) P/sk., V/sk.;
16. „Ceļš uz Latvijas valstiskās neatkarības atjaunošanu” (lekcija, kurā izmantotas fotogrāfijas u.c. priekšmeti no LNVM krājuma) P/sk., V/sk.;
17. „Latvija laika posmā no valsts dibināšanas līdz mūsdienām” (vēstures notikumu un procesu apskats, izmantojot fotogrāfijas, rakstītos vēstures avotus un vēstures literatūru, lai gatavotos eksāmenam vēsturē) P/sk., V/sk.;

Sagatavošanā: muzejpedagoģiskā programma „Tautastērpi Latvijas novados” P/sk., V/sk.

„Dauderu” muzejpedagoģiskās programmas

1. "Dauderu pasakas" (programma, kurā skolēni ar dažādu uzdevumu palīdzību iepazīst latviešu folkloras mantojumu) S/sk., P/sk.
2. "Dauderu stāsti" (programma, kurā skolēnus iepazīstina ar interesantiem un neparastiem priekšmetiem no Dauderu krājuma, stāsti par tiem) P/sk.

Āraišu arheoloģiskā muzejparka muzejpedagoģiskās programmas

1. "Akmens laikmets Latvijas teritorijā" P/sk.
2. "Izdzīvo teiku pasauli" Pirmsskola, S/sk.

Muzejpedagoģiskās programmas apmeklējums: EUR 0,72 skolēniem, EUR 2,85 pieaugušajiem. Maksa par muzejpedagoģiskās programmas vadīšanu latviešu valodā un krievu valodā pirmskolas, sākumskolas un pamatskolas grupām EUR 7,11. Maksa par muzejpedagoģiskās programmas vadīšanu vidusskolas grupām latviešu valodā EUR 7,11, krievu valodā EUR 14,23. Grupām, kuru skaits pārsniedz 10 cilvēkus, atlaide 10%. Grupas vadītājam un 3 skolēnus pavadošajām personām apmeklējums bez maksas. Pirmsskolas vecuma bērniem apmeklējums bez maksas.

Informācija, ekskursiju un muzejpedagoģisko programmu pieteikšana:

LATVIJAS NACIONĀLAIS VĒSTURES MUZEJS Brīvības bulvārī 32.

Tālrunis: 67221357. Darba laiks: pirmdien – slēgts, otrdien – svētdien no 10.00 līdz 17.00.

LNVM nodaļa „DAUDERI” Sarkandaugavas iela 30, Rīga. Tālrunis: 67392229.

Darba laiks: pirmdien, otrdien – slēgts; trešdien - svētdien no 10.00 līdz 17.00.

LNVM nodaļa ĀRAIŠU ARHEOLOĢISKAIS MUZEJPARKS Āraiši, Amatas novads.

Tālrunis: 64107080. Līdz 1. novembrim pirmdien – svētdien no 9.00 līdz 19.00.

No 1. novembra pirmdien, otrdien – slēgts, trešdien - svētdien no 9.00 līdz 16.00.

Cenrādis

Cenrādis			
	Muzeja pamatekspozīciju, izstāžu un teritorijas apmeklējums		
1.1.	PAMATEKSPŌZĪCIJAS APMEKLĒJUMS (ar PVN) EUR		
1.1.1.	Pieaugušajiem	1 persona	2,85
1.1.2.	Skolēniem	1 persona	0,71
1.1.3.	studentiem, pensionāriem	1 persona	1,42
1.1.4.	ģimenes biļete (1–2 pieaugušie ar 1–2 bērniem)	1 apmekl.	3,56
1.2.	MUZEJA VEIDOTAS IZSTĀDES APMEKLĒJUMS (ar PVN) EUR		
1.2.1.	Pieaugušajiem	1 persona	2,85
1.2.2.	Skolēniem	1 persona	0,71
1.2.3.	studentiem, pensionāriem	1 persona	1,42
1.2.4.	ģimenes biļete (1–2 pieaugušie ar 1–2 bērniem vai viena daudz bērnu ģimene)	1 apmekl.	3,56
1.3.	VIESIZSTĀDES APMEKLĒJUMS (ar PVN) EUR		
1.3.1.	Pieaugušajiem	1 persona	2,85
1.3.2.	Skolēniem	1 persona	0,71
1.3.3.	studentiem, pensionāriem	1 persona	1,42
1.3.4.	ģimenes biļete (1–2 pieaugušie ar 1–2 bērniem vai viena daudz bērnu ģimene)	1 apmekl.	3,56
1.4.	PAMATEKSPŌZĪCIJAS UN MUZEJA VEIDOTU TEMATISKU IZSTĀŽU APMEKLĒJUMS (ar PVN) EUR		
1.4.1.	Pieaugušajiem	1 persona	4,27
1.4.2.	Skolēniem	1 persona	1,14
1.4.3.	studentiem, pensionāriem	1 persona	2,13
1.4.4.	ģimenes biļete (1–2 pieaugušie ar 1–2 bērniem vai viena daudz bērnu ģimene)	1 apmekl.	5,41
1.5.	Ekskursija muzeja krātuvē (grupā līdz 10 personām)	1 persona	14,23
1.6.	Gida pakalpojumi muzeja ekspozīcijās un izstādēs (grupā ne vairāk kā 30 personas) līdz 60 minūtēm		
1.6.1.	latviešu valodā	1 grupa	7,11
1.6.2.	svešvalodā (angļu, krievu, vācu valodā, izņemot krievu valodu 1.–9.klašu skolēniem)	1 grupa	14,23
1.6.3.	krievu valodā 1.–9.klašu skolēniem	1 grupa	7,11
1.7.	„DAUDERU” PARKA BRĪVDABAS IZSTĀDES APMEKLĒJUMS (ar PVN) EUR		
1.7.1.	Pieaugušajiem	1 persona	0,71
1.7.2.	Skolēniem	1 persona	0,28
1.7.3.	studentiem, pensionāriem	1 persona	0,57
1.7.4.	ģimenes biļete (1–2 pieaugušie ar 1–2 bērniem vai viena daudz bērnu ģimene)	1 apmekl.	1,00
1.7.5.	„Dauderu” parka vai Āraišu arheoloģiskā muzejparka izmantošana tematiskam pasākumam ar muzejisku saturu	1 stunda	14,23

pamatinformācija

LATVIJAS NACIONĀLAIS VĒSTURES MUZEJS (LNVM)

ir trešais vecākais muzejs Latvijā un vienīgais Latvijas vēstures muzejs pasaulē. Kopš dibināšanas 1869. gadā, LNVM ir kļuvis par lielāko latviešu tautas muzejisko vērtību krātuvi - tā kolekcijās ir vairāk nekā miljons priekšmetu: arheoloģiskajos izrakumos iegūtas senlietas, rotu un monētu depozīti, tautastērpi, tradicionālie darbarīki, tautas lietišķās mākslas darinājumi, sadzīves priekšmeti, fotogrāfijas, dokumenti, kartes, gravīras, gleznas u. c. Latvijas vēstures liecības. Muzeja misija ir Latvijas valsts un tautas interesēs vākt, saglabāt, pētīt un popularizēt Latvijas un pasaules garīgās un materiālās kultūras liecības no visnenākajiem laikiem līdz mūsdienām, kam ir arheoloģijas, etnogrāfijas, numismātikas, vēstures vai mākslas vēstures nozīme.

LNVM turpina izstāžu darbību Latvijā, veido ceļojošās izstādes, sadarbojas ar Latvijas skolām, iestādēm, izdod rakstu krājumus un citas publikācijas.

Latvijas Nacionālā vēstures muzeja nodaļas ir Āraišu arheoloģiskais muzejparks un „Dauderi”.

ĀRAIŠU ARHEOLOĢISKO MUZEJPARKU

veido 9.-10. gs. latgaļu nocietināta dzīves vieta – ezerpils (valsts nozīmes arheoloģijas piemineklis) un tās rekonstrukcija, 14.-17. gs. viduslaiku pilsdrupas (valsts nozīmes arheoloģijas piemineklis), un teritorija ar akmens un bronzas laikmeta mājokļu rekonstrukcijām, kuri izvietoti 12 ha lielā teritorijā Āraišu ezera krastā netālu no Cēsīm. Kopš 20. gs. 90. gadu sākuma to attīstīja kā Baltijā pirmo brīvdabas arheoloģisko muzeju. Citu līdzīgu muzeju vidū Eiropā Āraišu arheoloģiskais muzejparks izceļas ar unikāliem arheoloģiskiem atradumiem, rekonstrukcijas atrašanos oriģinālā vidē un Vidzemei raksturīgo, labi saglabājušos kultūrvēsturisko ainavu, kas pozitīvi kontrastē ar mūsdienu urbāno vidi.

„DAUDERI”

izvietoti vēsturiskā ēkā Sarkandaugavā - bijušā "Waldschlösschen" īpašnieka Ādolfa fon Bingnera ģimenes villā. Jau laikabiedri to atzinuši par vienu no glītākajām Rīgas privātmājām. No 1937. līdz 1940. gadam tā kalpoja par Valsts un Ministru prezidenta Kārļa Ulmaņa vasaras rezidenci. Pateicoties trimdas mecenāta un kolekcionāra Gaida Graudiņa ieinteresētībai, 1990. gadā tika izveidots Latvijas Kultūras muzejs „Dauderi”. 2010. gadā muzejs kļuva par LNVM nodaļu.

„Dauderi” piedāvā ne vien izstādes, bet arī izīrē telpas un brīvdabas teritoriju dažāda rakstura pasākumiem.

LNVM

<http://www.draugiem.lv/www.lnvm.lv>

https://twitter.com/LV_vest_muzejs

<http://www.facebook.com/latvijasnacionalais.muzejs>

<http://youtube.com/LNVMRigaspils>

ĀRAIŠU ARHEOLOĢISKAIS MUZEJPARKS

<http://www.facebook.com/araisi.lakefortress>

<https://twitter.com/araisimuseum>

[flickr.com - Araisi Iron Age Lake Fortress](https://www.flickr.com/photos/araisiironage/); [vimeo - AraisiLake fortress](https://www.vimeo.com/100000000).

„DAUDERI”

https://twitter.com/Dauderi_LNVM

<http://www.facebook.com/dauderi.lnvm>

<http://www.draugiem.lv/www.dauderi.lv>

© Latvijas Nacionālais vēstures muzejs, 2014